

KOKS TURI BŪTI GAILESTIS?

/ 11 /

Svarbiausias dalykas išpažintyje yra gailestis už nuodėmes, nes jis parodo tikrą žmogaus atsivertimą. Kas už nuodėmes nesigaili ar nežai gailisi, tas nei jų atleidimo negauna. "Bet, tai, kaip tik mažiausiai ir pašoms einant išpažinties. Seniau, kai kunigai išpažintyse klausdavo: "Ar gailiesi už nuodėmes?" penitentas buvo bent pakreipiamas į tą pusę, o dabar, kai nežai iš kunigų šito paklausia, daugelis užmiršta net įprastines gaileščio formules sukalbėti: kunigas dar tebeduoda išrišimą, o penitento jau ne dviesios nebėra prie klausyklos: kažkur nubėgęs ne laiku klūpi ant vieno kelio smakrą įrėmęs į dešną. Paigi pasižiūrėkime, kas tas gailestis už nuodėmes ir koks jis turi būti?

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ką reiškia dėl ko nors gailėtis, nes kiekvienas žinome. Gaila mums, kad pametėme pinigų, kad mirė vaikas; gaila, kad nepasisekė egzaminas, kad nespėjome nusipirkti norimos prekės, kurios nebegausime. "Gailestis tai yra pajautimas išvidinio skausmo netekus kokio nors gerio. Panašus skausmas turi būti jaučiamas ir tada, kada žmogus supranta, jog per nuodėmę jis neteko Dievo, amžinosios savo laimės danguje, laikinąjį ar amžinąjį skausmą sau pasidarė. To išvidinio skausmo pajautimas gali turėti ne vienodą motyvą arba paskatinimą gailėtis. Gali žmogus jausti išvidinį skausmą, kad dėl jo elgesio blogai pasidarė tėvui ar motinai ir dėl to jie dabar kenčia, gali jis gailėtis

grynei savanaudiškais sumetimais, pav., kad už vagystę buvo nuteistas ir dabar turi sėdėti kalėjime. Galime mes gailėtis, tai yra jausti išvidinį skausmą, kad už nuodėmę reikės kentėti skaistyklėje ar pragare, ar ir dabar per ją užsitraukėme sau kokią ligą ir esame blogoje padėtyje; galime gailėtis dėl to, kad suprantame, koks Dievas mums yra geras, kiek daug viso ko mums padarė, o mes, vietoje gero, jį tik išleidžiame. Suprantama, jog juo gailėtis už padarytą blogį yra nesavanaudiškesnis, tuo jis yra geresnis. Gailėtis iš tikros meilės Dievui yra pats didžiausias ir geriausias. Jį mes vadiname dar tobulu gailėsčiu. Bežnyčia moko, jog išpažinčiai pakanka ir ne iš meilės kilusio gailėsčio, o atsiradusio iš mūsų baimės pakliūti į pragarą ar nenorį prarasti dangų. Ne išpažintyje toks savanaudiškas gailėtis už nuodėmės nuodėmių nepanaikina; kada gailėtis iš meilės jas panaikina tuoju pat, kada žmogus jį sužadina? Skirtumas čia pasidaro dėl to, kad netobulame gailestyje pirmoje eilėje nestovi padarytojo blogio atmetimas, o tik susirūpinimas dėl sau gresiančios nelaimės ar gero netekimo, kada tobulame gailestyje pirmoje vietoje stovi blogio pasmerkimas ir jo atsisąjėdijimas dėl Dievo meilės.

Kad gailėtis iš Dievo meilės būtų kada nors negeras ir nenuoširdus, to negali atsitikti, nes tai būtų prieštaravimas pats savyje, tačiau apie netobulą gailėtį to negalime pasakyti; jis gali būti ir nenuoširdus ir netiktas. Vienas asmuo man papasakojo atsitikimą, kurį jam savo ruožtu pasakojo vienas kunigas. Tas kunigas parėjo aplenkęs vieną ligonį ir papasakojo, kas tenai jam atsitiko. Ligonis buvo beveik nepraktikuojantis katalikas ir išpažintį atliko labai

formaliai ir šaltai. Kunigas matė, jog paškutinioji žmogaus gyvenime išpažintis neturi būti tokia šalta ir norėjo kaip nors jį sujudinti. Jis ligonį paklausė:

- Ar labai bijai mirti?

- Pasiutusiai bėjau, — atsakė ligonis.

- Ar gailiesi už nuodėmes? — vėl paklausė kunigas, norėdamas jį atvesti prie tikro atsivertimo.

- Kur smuksi negailėjęsis, — atsakė ligonis.

Man atrodo, jog daugelio tėra tik toks gailėstis: gailėstis iš bėdos. Kunigas klausia: "ar gailiesi?", reikia atsakyti, jog gailiesi. "Kur smuksi negailėjęsis", nes kitaip psakys, kad neduos iárišimo. Išpažinties dar nėra kaip visiškai nekti, žmonos ar motinos atvaro prie klausyklos langelio, o čia "kur smuksi?" — veikia gailėstis. Anas ligonis dargi nepasakė, jog gailiesi, bet nusakė tik savo padėtį, kad nesigailėti nebegalima. "Kur smuksi" "negailėjęsis?" Prie klausyklos langelio žmonės taip dar nepasako, jie dar kunigui atsako: "gailiuosi", bet kas iš to? Ar ano ligonio ir jų atsakymai vienodi: gailėstis iš reikalo, dėl susidėjusių be išėities aplinkybių. Paigi, kaip matome, čia vargu bėra ir tas, vadinamas netobulas gailėstis. Jai yra gailėstis dėl baimės patekti į pragarą ar netekti dangaus. Kas šito bijo; nesako "kur smuksi", bet stačiai dreba dėl savojo kailio.

Bet jeigu čia užtenka netobulo gailėsčio, tokio aiškiai nebeužtenka. Dėl to tenka susirūpinti, kad mūsų gailėstis už nuodėmes būtų bent nuoširdus baiminimasis dėl antgamtinės mūsų ateities, jeigu ir ne dėl to, kad užgavome Dievą. Tačiau, atsiminkime, jog gailėstis reikalingas ne Dievui, o mums patiems, nes kito kelio iš nuodėmės sugrįžti nėra.

Dėl tào juo mes turime būti suinteresuoti kaip mus pačius liečiančiu dalyku. Dėl to niekada ir išpažinčių neikime tokiam stovyje, kuriame visiškai jo neįaučiame nei dėl Dievo, nei dėl savęs. Šis supratimas ir pajautimas turi būti kiekvienoje mūsų išpažintyje, nes kitaip tuščiai mes jos einame: nuodėmių atleidimo negausime, nors kunigas mums šimtus kartų kalbėtų išrišimo formules. Tai mes tik dėl to sakome, jog galime, kad nebėra kaip iš tokio atsakymo išsisukti, gallesčio mes neturime. Aš jums patarčiau dažnai atsiminti čia minėtą atsitikimą su ligoniu ir žiūrėti, kad su jumis niekada toks dalykas neatsitikytų. Tik įsivaizduokime sau, koks bjaurus yra toks nusistatymas... Šiaip jis nieko nepaiso ir Dievo visiškai nemyli, bet jau kaip užspaudė kampe ir nebegali pasprukti, sako, jog pasiduoda. Bet argi teks savo širdyje pasiduoda? Ne. Jis meluoja, norėdamas apgauti tą, kuris jį prispaudė prie sienos, o savo širdyje tebeturi senąjį priešišką nusistatymą. Taip atsitiknka su kiekvienu, kuris tik šitaip ir tik dėl to gali si. Kai Dievas jį kur nors prispiria, jis sakosi, jog prisipažįsta negerai daręs ir "gailisi", nes nebėra kaip iš Dievo ištrūkti: "Kur smuksi nesigailėjęs", bet iš tiesų nesigaili, nes jeigu dar būtų galima kur nors "saukti", atseit, ištrūkti iš Dievo, jis taip nesakytų.

Bet jūs suprantate, kad šitaip apgauti gali pavykti mane ar tave, kuris nežinome, ką kitas galvoja. Dievo apgauti negalima ir niekas jo neapgaus. Dievas mato žmogaus išvidinį nusistatymą, kuris nulemia santykius su Dievu ir šiuo atveju tas nusistatymas yra priešiškas. Paigi, žmogus eina išpažinties, lyg ir nori su Dievu susitaikyti, o iš tikrųjų yra nusiteikęs visai priešiškai. Dėl to

jam išpažintis nieko gero neduoda, jeigu neskaityti to, jog ji atneša jam dar blogo: vis labiau atskiria nuo Dievo.

„Jūs ne taip ir ne dėl to galite, kad nebeturite "kur smukti", o iš tikros Dievo meilės, suprasdami ir atjausdami, kaip negerai padarėte savo didžiausiam geradariui.
amen.

1967.2.18